

ชื่อวิทยานิพนธ์	การวิเคราะห์แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เอื้อต่อการกระจายรายได้ของเกษตรกรรายย่อย : กรณีศึกษาร้านสระชัยค์ ตำบลบ้านนา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
ผู้เขียน	นางสาววรรณภา แซ่โล่
สาขาวิชา	พัฒนาการเกษตร
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ดำเนินการอยู่แล้ว พร้อมกับการวิเคราะห์แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เอื้อต่อการกระจายรายได้ให้กับเกษตรกรรายย่อยบ้านสระชัยค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามี 2 กลุ่ม คือ (1) ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่ได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง และ (2) เกษตรกรบ้านสระชัยค์ ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane โดยมีความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 การศึกษานี้ได้ใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การสังเกตพื้นที่ และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การสังเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ สถิติเชิงพรรณนา การหาค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อก และการวิเคราะห์ SWOT

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจุบันบ้านสระชัยค์ยังไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นระบบและอย่างครอบคลุม ทั้งที่มีทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประเภทเฉพาะรายบุคคลหรือรายกิจกรรม และประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์ อยู่มากพอสมควร แต่สิ่งอำนวยความสะดวกรองรับการท่องเที่ยวยังมีไม่พร้อม และกระจุกอยู่เฉพาะที่ แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมีทั้งสวนผลไม้ที่ปลูกแบบผสมผสาน และแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ทุเรียน ลองกอง ส้มโชกุน กล้วยหอม และกล้วยเล็บมือนาง ผู้ที่เดินทางมาเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเกษตรกร เจ้าหน้าที่ของรัฐ และนักเรียน / นักศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาดูงาน โดยมีวิทยากรและผู้นำเยี่ยมชมให้ความรู้

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านสระชัยที่สำคัญมี 2 ลักษณะ คือ การสาธิตทางการเกษตร และการให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมการเกษตรระยะสั้น นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรแผนใหม่และภูมิปัญญาชาวบ้าน กิจกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร กิจกรรมจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตรตามฤดูกาล และกิจกรรมการนำชมสวนและชิมผลไม้ตามฤดูกาล มีผู้เข้าร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวจำนวนมากและผู้ที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวมีน้อยรายมาก ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สำคัญมีทั้งปัญหาการมีกิจกรรมที่จำกัด สิ่งอำนวยความสะดวกที่กระจุกอยู่เฉพาะบางที่ และการขาดการมีส่วนร่วมของเกษตรกรทั่วไป

ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำสวนอย่างเดียว ผู้ที่มีรายได้จากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีน้อยมาก ปัจจัยทางด้านแรงงานเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความไม่เท่าเทียมกันของรายได้มากที่สุด ในขณะที่ปัจจัยด้านการประกอบอาชีพจัดอยู่ลำดับที่ 4

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านสระชัยควรเป็นในลักษณะของแหล่งศึกษาเรียนรู้ และมีเป้าหมายเพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับเกษตรกร ดังนั้นจึงควรดำเนินการโดยการพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยว อาชีพเสริม พื้นที่สวน กิจกรรมการผลิต และประเภทและรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว อีกทั้งให้มีสถานที่รวบรวมผลผลิตและผลิตภัณฑ์ในชุมชน ส่งเสริมเกษตรกรกลุ่มต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว มีการระดมทุนจากสมาชิกในชุมชน และสร้างเครือข่ายระดับหมู่บ้านเพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว และมีการวางแผนทำโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นระบบในชุมชน

Thesis Title	An Analysis of Agro-tourism Option as a Facilitation Process to Enhance Income Distribution for Small-scale Farmers : A Case Study at Ban Sayak, Tambon Banna, Amphoe Muang, Changwat Chumphon
Author	Miss. Vannapa Saelo
Major Program	Agricultural Development
Academic Year	2009

ABSTRACT

The purposes of this study were to investigate resources associated with agro-tourism and forms of agro-tourism activities which have been operated, as well as to analyze a possible option of agro-tourism that enhance income distribution for small-scale farmers in Ban Sayak. Two groups of samples were selected (1) village members who are associated with agro-tourism management and (2) farmers from Ban Sayak. The former was selected purposively, the latter was drawn by means of simple random sampling with the size corresponding to Yamane's rule at the error dose not exceed 0.05. The research methodology adopted was a combination of both qualitative and quantitative approaches. Several techniques were used in the investigation including semi-structured interview, areal observation and structured interview. Data were analyzed by means of content synthesis, descriptive statistics, Shorrock's index analysis and SWOT analysis.

Research results show that the current management of agro-tourism in Ban Sayak is not operated in systematic and inclusive manners, despite its availability of considerable amount of different types of tourism resources including agro-tourism community or village type, individual or activity type, and event or phenomenon type. However, the village still has inadequate and non-distributive tourism facilities. Attractive tourist destinations include integrated orchards and natural sites. Important agricultural resources available are durian, longkong, shogun orange, fragrant banana and lady's finger banana. Tourists are mainly farmer's groups, government officials and students. The common aim of visiting is field study. Guides and resource persons are provided on request.